



Република Србија
Министарство
пољопривреде, шумарства
и водопривреде



ДОО
ПОЉОСЕРВИС

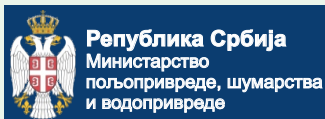
Билтен

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
ПОЉОСЕРВИС КЊАЖЕВАЦ Д.О.О.
БИЛТЕН БРОЈ 5 - МАРТ 2022 - БЕСПЛАТНИ ПРИМЕРАК



САДРЖАЈ

| | |
|---|-----------|
| Исхрана крава после телења | 5 |
| Неђељко Пиповић, дипл. инж. пољопривреде | |
| Смеше вишегодишњих легуминоза и трава | 10 |
| Срђан Цветковић дипл. инж. ратарства | |
| Пролећна резидба купине | 12 |
| Сања Чокојевић, дипл.инж.воћарства и виноградарства | |
| Пелетирана органска ђубрива | 13 |
| Валентина Алексић, дипл. инж. мелиорација земљишта и вода | |
| VII Јавни позив за Меру 1 | 15 |
| Саветодавац за агроекономију. Драган Колчић дипл.инж. | |
| Житна пијавица – <i>Leta melanopus</i> | 21 |
| Живорад Јовановић, дипл. инж. заштите биља | |
| Агропонуда/STIPS | 24 |



Пољопривредне Саветодавне
Стручне Службе Србије

Сектор за рурални развој

Пољопривредна Саветодавна и Стручна
Служба Пољосервис Књажевац

Књаза Милоша 75,19350 Књажевац

Тел. 019/ 730-888

E-mail: poljoservis@yahoo.com





Неђељко Пиповић,
дипл. инж. пољопривреде

Исхрана крава после телења

Адекватна исхрана крава у лактацији је врло важна, јер прва фаза лактације, која траје до три месеца после порођаја, најкритичнија је фаза у производном циклусу. Наиме, успостављањем лактације организам високомлечних крава је оптерећен до крајњих физиолошких граница (40-60% укупне производње млека произведе се у првих 120 дана лактације). Овај успон лактације поклапа се са временом када животиње треба поново да конципирају (остану стеоне), што све заједно знатно оптерећује организам крава, посебно органе за варење, промет материја, виме и гениталне органе. За ову фазу лактације је исто тако карактеристично да краве физиолошки поједу мању количину хране, тако да до друге недеље после телења исхрана крава може да се своди на свега 10-11 кг суве материје obroка. Потом се исхрана крава мења, односно количина унете хране се постепено повећава и достиже оптималне могућности између другог и трећег месеца лактације (18-21 кг суве материје obroка на дан). То практично значи да у првим недељама лактације постоји негативни енергетски биланс, јер су укупне енергетске потребе далеко веће, него што могу да се обезбеде из алиментарних извора (узимањем

хране). Због тога је у раној фази лактације енергетски биланс у негативној корелацији са променом телесне масе животиње (краве губе на телесној маси).

Биланс енергије у гравидитету и лактацији Позната је чињеница да је за метаболизам високо продуктивних крава најкритичнији прелаз из периода засушења у фазу ране лактације. Једно од обележја високог гравидитета је позитиван биланс енергије, а то у пуној мери важи и за завршну фазу лактације. Животиње у овом периоду уносе већу количину енергије од оне која је стварно потребна њиховом организму, па се због тога вишак унете енергије депонује. Ова појава се препознаје по повећању телесне масе животиње. Када позитиван биланс енергије потраје дуже, као што је то случај код слабо плодних крава, са дугим сервис периодом (време од телења до поновне стеоности), позитиван биланс енергије има гојазност као последицу. У зависности од своје генетске предиспозиције и начина исхрана крава, високогравидне краве постижу мање или веће промене у телесној кондицији.

Пожељно је да краве одлажу довољне количине енергије у телесним депоима масти, али не и сувишак масног ткива као претерану резерву енергије коју ће трошити у току ране лактације. Суфицит (вишак) у енергији на крају лактације и у засушењу је основни разлог за израженији позитиван биланс енергије што има као последицу товну кондицију животиња. Поред тога, сувишно депонована енергија у телесним депоима (наслаге масти), због прекомерне и неконтролисане липомобилизације (трошења масти) након телења, представља један од основних разлога појаве суклиничких и клиничких поремећаја метаболизма. Процењено је да трећина енергије која се губи излучивањем млека у првом месецу лактације потиче из телесних резерви организма. При томе, треба да се има у виду да се после телења, када почиње производња млека, повећава промет енергије за око 100% у року од само неколико дана.

Све у свему, у периоду око тељења настају нагле промене у билансу енергије и са почетком лактације дефицит у енергији нагло расте. Краве, нарочито добре млекуље, у првој трећини лактације због негативног биланса енергије и појачане липомобилизације губе у телесној кондицији, а неретко могу и да оболе. Док се не успостави равнотежа између количине унете енергије и количине произведеног млека (од 8 до 10 недеље после тељења), настала разлика се надокнађује из телесних резерви организма. Заправо, захваљујући компензаторним механизмима, организам настоји да умањи енергетски дисбаланс процесом мобилизације масти из телесних депоа (залиха). Дакле, масти су најзначајнији извор енергије која је неопходно потребна да би се у потпуности испољио генетски потенцијал животиња. Међутим, то истовремено представља велику могућност за нарушавање метаболичке равнотеже и настајање масне инфилтрације и дегенерације ћелија јетре. Изгледа да генетска предиспозиција крава на високу млечност може да има као последицу лучење млека и у неповољним енергетским условима, на рачун интензивирања метаболизма других органских једињења, све док не настане болесно стање.

Треба имати у виду да степен ухрањености у високом гравидитету утиче на интензитет липомобилизације и рационално коришћење масти за задовољење енергетских потреба. У прилог томе говори и чињеница да краве превише угојене у антепарталном (предпорођајном) периоду, када започне лактација, губе значајно више у телесној кондицији, него краве у оптималној телесној кондицији у истом периоду. Краве у оптималној телесној кондицији брже се опорављају после тељења и у краћем временском периоду могу да успоставе енергетску равнотежу у односу на производне потребе организма. Имајући то у виду, праћење телесне кондиције животиња би могло да буде поуздан показатељ енергетског статуса, поготово у перипарталном (после телења) периоду.

Апетит и функција прећелудаца

Очуван апетит представља веома важан чинилац од кога зависи узимање довољне количине хране која треба да подмири потребе организма. Посвему судећи изостанак апетита и одступања у функцији прећелудаца су у уској корелацији. То се најбоље може уочити код крава у перипарталном периоду. Већ у последњим данима гравидитета животиње слабије узимају храну, и то се наставља након тељења још неколико недеља. Приближно у исто време се појављује хипомотилитет (смањена активност) органа за варење. Веома је интересантно да се инапетенција (смањено узимање хране, губитак апетита) појављује скоро у исто време када започиње интензивнија мобилизација масти из телесних депоа, односно када се концентрација слободних масних киселина у крви повећава изнад физиолошких вредности.

Смањен апетит се чешће појављује код угојених крава, што је разумљиво, јер је код њих липомобилизација далеко јача у време око тељења, него што је код животиња са оптималном телесном кондицијом. Још увек није јасно зашто се у скоро исто време појављује и атонија (смањена активност) прећелудца. Има више тумачења, али је сасвим сигурно да у периоду непосредно око тељења хипомотилитет органа за варење је последица стреса за време партуса и симпатикотоније која је у том периоду присутна у већем степену. Услед атоније могу да настану поремећаји у разлагању хране, па и ацидозе бурага. Такве поремећаје прати мање или више смањено лучење инсулина. Пошто инсулин инхибиторно (умањујуће) делује на липозу, овај процес може да се појача у већој мери него што су стварне енергетске потребе организма. Услед високе концентрације масних киселина у крви и њиховог инхибиторног деловања на центар за глад, смањен апетит може да потраје до неколико недеља после тељења. Због тога животиње узимају мање хране него што су им стварне енергетске потребе. То је један од

основних разлога што се код крава управо у овом периоду највише појављују поремећаји метаболизма.

Да би се избегле драстичне промене у метаболизму у периоду око тељења и раној фази лактације, изводи се припрема животиња потребним мерама исхране. Као што је претходно поменуто, давање „припремног” obroка крава је незаобилазна мера. На тај начин се популација микроорганизама у бурагу припрема за варење знатно већих количина хране и другачијег састава. Осим тога, увођењем хранива високе енергетске вредности пред крај гравидитета, настаје значајно повећање укупне ресорптивне површине кутане слузокоже бурага. То је веома важно на почетку лактације, када се повећава укупан промет хранљивих материја у организму, па и ресорптивна активност слузокоже прецелудаца. Ради спречавања енергетског дисбаланса кравама се у перипарталном периоду дају са храном једињења богата енергијом (пропилен-гликол). У запатима високомлечних крава се све више користе такви програми исхране и имају

за циљ да се у перипарталном периоду (после порођајном) спрече одступања у енергетском метаболизму, које у иницијалној (почетној) фази карактерише смањен или потпуни губитак апетита и атонија прецелудаца.

Исхрана крава у раној фази лактације

Најкритичнији период у исхрани крава високе млечности је време од тељења до постизања максималне дневне млечности. Поуздано је доказано да повећање максималне дневне млечности за 1кг, повећава укупну млечност краве у току лактације за преко 200кг.

Адекватна исхрана у почетној фази лактације омогућава реализацију генетског потенцијала крава за максималну производњу млека. Затим, своди се на минимум број случајева кетозе и доводи до позитивног биланса енергије у току 8-10 недеља након тељења. Ово је период лактације који захтева највећу

пажњу у исхрани. У току ове фазе лактације крава испољава позитивну реакцију на додате адитиве.

Циљ исхране крава у почетној фази лактације је што брже повећање конзумирања хране, како би се хранидбени дефицит (недостатак) свео на што мању меру. У том циљу, промене у саставу obroка не смеју бити сувише брзе да доведу до поремећаја у варењу и одбијање хране. Чим се заврши физиолошки стрес изазван са тељењем, конзумирање зрна житарица се може повећати за 0,5-0,7кг/дан. При коришћењу комплетних obroка, учешће концентрата се може постепено повећати док однос концентрати: кабаста хранива не достигне 60:40. При већем учешћу концентрата у obroку веома је тешко обезбедити минималан садржај киселих детерџентских влакана од 18-19%.

Повећање концентрације енергије у obroку помаже обезбеђењу потреба крава у енергији. У извесној мери ово се може остварити повећаним учешћем концентрованих хранива. Међутим, obroци са већим садржајем скроба и мање сирових влакана, показују већу склоност за појаву ацидозе, дигестивних поремећаја и депресије садржаја млечне масти. Додавање масти obroцима крава може повећати концентрацију енергије у овима, али је при томе неопходно обезбедити конзумирање адекватних количина влакана. Постоје ограничења количина масти које се могу користити, али краве са лакоћом могу конзумирати 0,5-0,7кг допунских масти. При коришћењу масти у исхрани крава музара, садржај калцијума у obroку се мора повећати на више од 0,9% и магнезијума на око 0,3% у сувој материји obroка. У овој фази лактације долази до брзог пораста млечности, тако да крава за 6-8 недеља иза тељења достиже свој максимум. На супрот овоме, конзумирање хране не прати потребе у хранљивим материјама за производњу млека, а нарочито у енергији. Због тога, долази до мобилизације телесних ткива за обезбеђење потреба у енергији за синтезу млека.

Прилагођавање краве на оброк за производњу млека је од великог практичног значаја у овој фази лактације. Повећање количине зрна житарица или смеше концентрата за 0,5кг на дан, повећаће конзумирање хранљивих материја, свдећи тако на минимум проблеме везане за одбијање хране и појаву ацидозе. Међутим, сувишне количине зрна житарица (преко 60% од укупне суве материје) могу изазвати ацидозу и опадање садржаја млечне масти.

Од значаја је, такође, и физичка форма влакна. Нормалан процес преживања и варења хране може се одржати ако је више од 20% кабастих хранива дужине 2,5цм и више. Сецкање (8цм теоретска дужина сечке), млевање и/или пелетирање редуцирају физичку форму влакана и њихову ефи касност за стимулисање преживања. Конзумирање 2,5кг сена у току једног дана, доприноси нормалном преживању и варењу хране.

Ако се користе сецкана или млевена кабаста хранива, дужина честица хране може бити најмање 2,5-4цм. Пуфери, као што је NaHCO_3 (сода бикарбона), сама или у комбинацији са MgO

(магнезијум оксид), могу бити корисни у раној фази лактације. Краве храњене са кабастим хранивима, која су ситно сецкана и са великим количинама лако растворљивих угљених хидрата, могу ефикасно користити 100-200г NaHCO_3 /дан или њеног еквивалента. Највећа корист је у одржавању оптималне киселости садржаја румена, чиме се смањује број случајева ацидозе, поремећаја у варењу, а што доводи до повећаног конзумирања суве материје.

Протеини су критична хранљива материја у раној фази лактације. Обезбеђење потреба или вишак у протеинима, стимулишу конзумирање хране и ефикаснију употребу мобилисаних телесних ткива за производњу млека. Када конзумирана енергија одговара потребама, у том случају оброк који садржи 16-17% сирових протеина ће вероватно обезбедити

потребе у протеинима већине крава. Међутим, у току ране фазе лактације 18-20% сирових протеина може бити потребно за подмирење потреба у протеинима, када конзумирање енергије не обезбеђује све потребе крава. Тип протеина (разградиви или неразградиви) и њихова количина зависе од ингредијената (састојака) obroка, метода исхране и генетског потенцијала крава за производњу млека. Препорука за праксу је да се почев од 23кг млека/дан крави даје 1кг сојине сачме, или еквивалентног протеинског додатка, на сваких 10кг млека. Ако се користи уреја, најбоље је да се ова даје са кукурузном силажом или као део смеше житарица.

У току ране фазе лактације од користи је употреба бупасс протеина. Потребне краве у протеинима, које производе до 5кг млека/100кг телесне масе, обично могу бити обезбеђене микробиолошком синтезом протеина у румену и са нормалним количинама бупасс протеина у obroку. Краве које производе веће количине млека, испољавају знатне користи при конзумирању допунске количине бупасс протеина и /или протектираних (заштићених) аминокиселина од разградње у румену. До појаве ниске млечности и кетозе долази када нису обезбеђене потребе крава у хранљивим материјама. Да би се повећало конзумирање хранљивих материја треба предузети следеће мере:

- Користити кабаста хранива најбољег квалитета,
 - Осигурати да оброк садржи адекватне количине сирових, разградивих и неразградивих протеина,
 - После тељења треба постепено повећавати конзумирање зрна житарица,
 - Размотрити потребу за додавањем масти (0,1 до 0,6кг/крава/дан) obroку крава,
 - Омогућити стални приступ крава храни,
 - Стресна стања треба свести на најмању меру.
- У исхрани крава високе млечности све више се даје предност коришћењу такозваних комплетних миксираних obroка (ТМР).

Установљено је да давање миксиране хране погодује деловању флоре и фауне у прецелуцима, не настају драстичне промене у електрохемијској реакцији садржаја прецелудаца, и што је веома важно доприноси повећању обима потрошње хране. Такође је уочљиво да се смањују остаци неконзумиране хране, а много боље се користе и мање укусна хранива. Досадашњи резултати указују на повољан учинак овог система храњења крава на производњу млека. Поред повећане производње млека (6 до 8 посто), повећава се садржај масти у млеку, побољшава се здравствено стање животиња и остварује се бољи репродуктивни резултати.

Авансирање

У фази раздојавања, после нормализације исхране, а то је најчешће 10 дана по тељењу, дају се повећане количине хране, нешто изнад стварних потреба. Овакво повећање obroка се назива и авансирање. У овом периоду раздојавања-авансирања, сваких седам дана се, након контроле муже, одређује потребна количина хране, у зависности од производње, али се оброк повећава за онолико колико је потребно за производњу 3-4 л млека, а код високомлечних крава и до 5. Ако краве повољно реагују на појачану исхрану, тј. повећаном производњом реагују на авансирање, користи се допунско авансирање све док краве не престану да реагују на авансирање или је авансирање производње више неекономично. Оброк се тада стабилизује према постигнутој производњи. Обично се оваквом исхраном уз правилно авансирање достигне максимална производња већ са 30 до 35 дана лактације. Индивидуална одступања постоје.

Када се постигне максимална дневна производња млека, краве се хране према стварним потребама, а тим што се редовно прати производња и тако обезбеђује потребна количина хране. Са опадањем кривуље производње смањују се потребе, те тиме и количина хране. Као што недовољна исхрана негативно утиче на производњу, јер не обезбеђује довољно хранљивих материја, тако и преобилна исхрана утиче негативно. У прво време она је неекономична, јер се даје више хране него што је животињи потребно, те се смањује искоришћавање хранљивих материја. Затим долази и до негативних последица утовљености крава, због чега може производња и да се смањи.



Срђан Цветковић
дипл. инж. ратарства

Смеше вишегодишњих легуминоза и трава

Травно-легуминозне смеше можемо сејати крајем марта и почетком априла (на нижим теренима), а на брдским и брдско-планинским подручјима нешто касније. Други рок сетве је летње-јесењи, крајем августа до средине септембра. Он је повољнији, али у нашим условима тада углавном нема довољно падавина, земљиште је суво па је отежана предсетвена припрема земљишта, клијање и ницање биљака. Препорука је да увек, када постоје повољни услови, пре свега, довољно влаге у земљишту или (што је веома ретко као нас) могућност за наводњавање, треба користити предности заснивања сејаних травњака у овом периоду у односу на пролећни сетвени рок. То је мањи напад коровских врста, биљке се боље укореневају и лакше добијамо жељени склоп. Такође, у наредној години имамо пуну експлоатацију, док се код пролећне сетве углавном губи први откос који даје и до 70 одсто укупног годишњег приноса зелене крме (сена). Иако наши ратари сејане травњаке углавном заснивају ван плодореда, на сиромашнијим и киселијим земљиштима добрим одабиром врста и избалансираним односом трава и легуминоза може се добити квалитетна зелена крма (сено) за стоку који садржи протеинске и енергетске компоненте

- легуминозе имају значајан проценат протеина, минерала и каротина, а траве су богате угљеним хидратима. Треба истаћи да се комбиновањем добија већа производња биљне масе по јединици површине у односу на појединачне врсте легуминоза и трава, али и рационалније коришћење азота добијеног у процесу азотофиксације (легу-минозе) и боље искоришћавање сунчеве енергије и светлости услед равномернијег вертикалног распореда биљака.

Пре сетве травно-легуминозних смеша треба урадити агрохемијску анализу земљишта, утврдити његову pH вредност како бисмо одредили коју легуминозу можемо користити у смеси са травама. Луцерка је осетљива на повећану киселост и у том случају треба одабрати неку другу, толерантнију врсту. Земљиште треба очистити од коровских врста и неопходно је извршити добру и благовремену припрему земљишта. Када је реч о пролећној сетви травно-детелинских смеша основна обрада земљишта треба да буде у јесен и што дубља. Уколико се она обави како треба и на време, предсетвена припрема се може у пролеће може обавити само употребом сетвоспремача, док је у супротном неопходно тањирање и дрљање. Припремљено земљиште за сетву треба да буде што ситније, с обзиром на то да је реч о ситнозрним врстама. Након слегања земљишта сетву обавити житним сејалицама са додацима за ситносемене културе и потребно је пре и после сетве поваљати парцелу глатким ваљком.

Ђубрењу сејаних травњака треба посветити посебну пажњу и прилагодити га легуминозној врсти, како би она што дуже опстала у смеси. Зато у години заснивања највећу пажњу треба обратити на фосфор и калијум и норме примене ових хранива у години заснивања не би требало да буду веће од 60 кг/ха. У години заснивања травњака не треба уносити у земљиште велику количину азота,

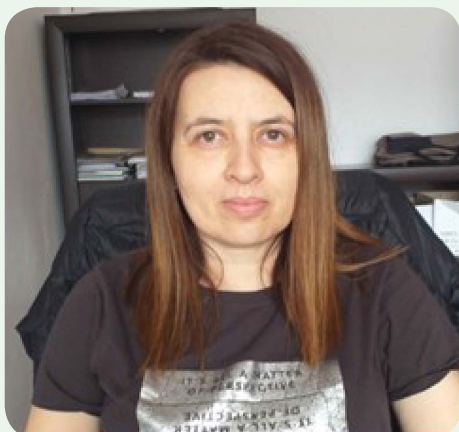
јер би тада траве брзо потиснуле легуминозу из смеше зато што је легуминозама потребно више времена за добро укорјењавање. На тај начин усаглашавамо пораст травних врста и легуминозе у смеси. Због могућности везивања атмосферског азота из ваздуха и превођења у доступне облике (амонијачни и нитратни облик) у години заснивања травњака требало би применити 30-50 кг/ха. Овај азот је неопходан док квржичне бактерије из рода ризобијум не почну саме да фиксирају атмосферски азот. Ако је удео легуминозе у смеси 30 и више процената, травњак не треба прихрањивати, а ако је мањи треба прихрањити највише са 30 кг азота по хектару и то искључиво после првог откоса, који је по правилу најиздашнији. Предсетвено ђубрење стајњаком треба примењивати под претходни усев, да би избегли јаче закоровљавање у години сетве. Нарочито је важна примена стајњака на песковитим и хумусом сиромашнијим земљиштима. У зависност од типа земљишта и његове плодности по једном хектару треба заорати 20-40 тона говеђег стајњака. Јесенас засноване травњаке требало би одмах по престанку мразева поваљати, јер у току зиме може доћи до подлубливања-издизања површинског слоја земљишта (услед дејства леда) тако да је ослабљен контакт корена и земљишта, а што може довести и до сушења биљака.

Наши ратари као легуминозу у смешама најчешће користе луцерку, црвену детелину и жути звездан. Свака од поменуте легуминозе има своја ограничења у производњи и експлоатацији: за луцерку су кисела земљишта, за црвену детелину кратка дужина експлоатације, а за жути звездан мала компетативна способност. Зато се често дешава да већ после прве, а нарочито после друге године коришћења травно-легуминозне смеше постају само травне, што утиче на количину и квалитет биомасе. Произвођачима

је на располагању велики избор трава што им омогућава да праве смеше са дефинисаним карактеристикама по дужини коришћења, намени, квалитету, интензитету производње и типу земљишта. Тако, на пример, за интензивну експлоатацију треба сејати италијански и енглески љуљ, за терене са високим нивоом подземних вода високи вијук, за сувља и песковита земљишта безосни власен. За лакша земљишта у брдском подручју француски љуљ, на дубљим и плоднијим земљиштима жежевицу и ливадски вијук, а за планинско подручје мачији реп.

Травно-легуминозне смеше сејати на 1-2 цм дубине, а оптимална сетвена норма је 30-35 кг/ха. На лошије припремљеној парцели норму можемо повећати за петнаестак процената. Травњаке косити на почетку цветања легуминозе. Од зелене крме (до 50т/ха) можемо спремати сено, сенажу или силажу, али сејане травњаке можемо користити и као пашњаке и тада у смеси користити траве које не стижу у исто време. Квалитени сејани трвњаци трају око седам година.

Срђан Цветковић дипл. инж. ратарства



Сања Чокојевић, дипл. инж.
воћарства и виноградарства

Пролећна резидба купине

Неопходност резидбе купине произилази из њене особености да образује доста бујних изданака, који доносе род у другој години. Пролећну резидбу обављамо код садница које су посађене и код оних које су у роду.

Без обзира када је обављена садња (у пролеће или јесен), садница се у пролеће скрати на 20-30 цм, а ако су изданци слабији (тањи), онда се скрати на 15-20 цм. Оваквим прекраћивањем подстиче се развој корена и адвентивних пупољака из којих треба да израсту што јачи изданци.

Пролећну резидбу у засадима купине у роду требало би обавити кад прође опасност од мразева у пролеће са кретањем вегетације. Прво треба обавити преглед изданака. Уколико је било оштећења од ниских температура треба

оставити већи број изданака или оставити дуже бочне гране.

Резидба се састоји у одабиру најбољих изданака који су здрави, добро сазрели, довољне дужине и са већим бројем бочних грана. Број изданака које ћемо оставити по жбуну зависи од растајања садње и од сорте купине. Прво треба извршити проређивање изданака, при чему се недовољно развијени и оштећени изданци уклањају до земље. Од постојећих изданака одаберемо 3 до 4 најбоља, уједначена, здрава и без оштећења на бочним гранама. Изданак се ореже на висину од 20 до 30 цм изнад последње жице. Бочне гране треба прекинути на 2-3 пупољка. На сваких 10 цм дужине се наизменично оставља по једна бочна грана. Остали изданци се уклањају до основе. Велики број остављених изданака доводи до слабе проверености и осунчаности у засаду, што ће касније отежати заштиту.

У току вегетације треба обавити и закидање младих изданака. Остављамо изданке који излазе почетком маја и највише 5-6 да бисмо могли да одаберемо изданке за наредну годину. Кад изданак достигне висину од око 2,5 м треба га прекинути како би се поспешило избијање бочних грана. По обављеној резидби треба обавити везивање остављених изданака. Сталном обновом родног дрвета регулише се родност и квалитет плода.

Сања Чокојевић,
дипл. инж. воћарства и виноградарства





Валентина Алексић,
дипл. инж. мелиорација земљишта и вода

Пелетирана органска ђубрива

Устаљен начин исхране и агротехнике без повремене анализе земљишта, доводи до његове деградације. То значи промену физичких, хемијских и биолошких својстава земљишта (исцрпљивање), али и повећање присуства одређених болести и штеточина. То „исцрпљивање“ односи се најпре на смањење процента ХУМУС-а у земљишту. Данас се у савременој биљној производњи не поставља питање да ли је органско ђубриво потребно или не, већ када и колико га је потребно. Посебно наглашавамо улогу у поправљању биолошког састава земљишта, што је и најважнији разлог уношења органских ђубрива у земљиште. Како би се превазишли проблеми са несташицом стајског ђубрива која је условљена смањењем сточног фонда и све мањом продукцијом стајског ђубрива, на нашем тржишту су се појавила комерцијална паковања стајског или компостираног ђубрива. Његов значај је утолико већи уколико нам је позната чињеница како пелетирано стајско ђубриво у свом саставу нема, нити може имати, штетне примјесе попут сјемена корова, патогена и штеточина.

Посебна врста ђубрива са значајном количином хуминских, фулвинских и аминокиселина, које растварају минералне материје у земљишту. Помоћу ових органских киселина коренов систем биљака може да искористи већу количину минералних материја.

Уношењем пелетираних органских ђубрива уносите велику количину корисних микроорганизама, који опорављају осиромашена земљишта и ослобађају блокирана хранива која су се годинама таложила у земљишту, побољшавају механички састав земљишта, повећавају % хумуса, једном речју “враћају живот земљишту”

Пелетирана органска ђубрива произведена су коришћењем прецизно контролисане технологије ферментације у периоду од неколико месеци, до годину дана. Осим веома високог степена хумификованости и врло малих трошкова транспорта и примене (1:40 у односу на класичан стајњак), ова ђубрива имају низ предности у односу на коришћење сличних производа, или пак класичног стајњака. Најпре, не садрже семе корова, нити ларве штетних инсеката, односно друге патогене организме, што представља велику предност у заштити, посебно у органским системима земљорадње и биљне производње уопште. Висока флексибилност у времену и начину њихове примене омогућена је управо високим степеном хумификованости чврстих органских и органо-минералних ђубрива, која су углавном прецизно пелетирана и једноставна, као и лака за манипулацију и употребу. Најважнија њихова предност јесте у типу ферментације (згоревања), односно хумификације. Општа појава смањења микробиолошке активности у земљишту једино се може компензовати сталном применом одабраних биљних и животињских остатака, посебно уколико су разложени у што већем степену, а нарочито ако је хумификација целулозних материја (слама, кукурузовина, сено, пиљевина и друго) извршена адекватним поступком. У случају да

тај процес није довршен, сулфати и нитрати који су присутни у екскрементима живине, прећи ће у сулфите и нитрите, материје врло токсичне за биљке. На тај начин се присуство корисних бактерија вишеструко умањује, што смањује количину приступачног азота, односно повећава његове губитке, услед чега се развија другачија микрофлора која касније разлажући заостали лигнин и целулозу у полузгорелом, или недовољно згорелом стајњаку, троши приступачне количине азота из самог земљишта, непосредно након примене органског ђубрива. Формирају се значајне количине сирћетне и бутерне киселине, што у значајној мери смањује пораст и развиће кореновог система и доводи до смањења приноса.

Пелетирана органска ђубрива представљају незаменљиво средство за чување и унапређење плодности и фитосанитарног стања земљишта и за постизање високих приноса гајених усева. Материјал (различите врсте стајњака,) се подвргава контролисаним поступку микробиолошке ферментације у току 8-10 месеци. Ђубриво се не излаже било каквом процесу сушења коришћењем пећи, или врућег ваздуха, што може умањити микробиолошку активност.

Дуг процес ферментације осим високог процента хумификованости елиминисамогућу појаву да остаци простирке (слама) изазову драстичан пад микробиолошке активности, што је чест случај код коришћења полу-згорелог домаћег стајњака, или компоста од печурака. Уношењем пелетираних органских ђубрива у земљиште, поред поправке агрохемијских особина, постиже се и значајна поправка физичких особина земљишта, првенствено у погледу његове структуре и стабилности. Висока бројност корисних микроорганизама убрзава нутритивне циклусе и приступачност хранива, што комплексним деловањем доприноси одржавању и унапређењу плодности земљишта, здравственог стања и његовог

укупног производног потенцијала. Чак до 45 % органске материје је хумификовано, а садржај фулво киселина (9 %) и хуминских киселина (10 %) само потврђује изванредне ефекте примене на оструктуривање земљишта. Садржај азота, фосфора и калијума је приближан и износи преко 3 % сваког макроелемента појединачно. У једном граму ђубрива садржано је скоро 4 милијарде корисних анаеробних и аеробних микроорганизама, што је пресудно за микробиолошке процесе у земљишту. Добре резултате даје код свих врста поврћа, јагодастог воћа и хортикултурних биљака које захтевају брз вегетативни пораст и имају релативно кратку вегетацију. Код врло интензивних усева у заштићеном простору доза примене креће се од 1 до 3 т/ха.

Када се у обзир узме чињеница да се ђубриво налази у виду пелета односно малих гранула, величине 2-5 мм, постаје јасно да се тиме олакшава његова употреба на производним површинама. Другим речима, стајско ђубриво сада можемо користити једноставно и лако, слично минералним ђубривима.

Примењује се уношењем у земљиште на дубину 10 до 20 цм (плитко заоравање, фрезирање), а код вишегодишњих биљака уношењем у зону кореновог врата.

Валентина Алексић,
дипл. инж. мелиорација земљишта и вода



Драган Колчић дипл.инж.

“ VII Јавни позив за Меру 1 - инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава за набавку новог тактора”

ИПАРД је вишегодишњи (седмогодишњи) предприступни програм ЕУ намењен земљама кандидатима за чланство у ЕУ, за коришћење бесповратних средстава за рурални развој (ИПАРД I 2007-2013, ИПАРД II 2014-2020, ИПАРД III 2021-2027), и спроводи се кроз јавне позиве акредитованих мера.

НАПОМЕНА: Припрема ИПАРД III програма за период 2021-2027. године увелико је у току!

Новина у односу на ИПАРД II програм јесте Мера 6: Инвестиције у руралну јавну инфраструктуру. Разлог: инфраструктура у насељима у руралним подручјима је у знатно лошијем стању у односу на градска насеља. Значајни проблеми у руралним подручјима су квалитет и количина испоручене воде, велики број домаћинстава без прикључка на јавни канализациони систем, третман отпадних вода, сакупљање отпада, неразвијена мрежа локалних путева или неадекватно одржавање постојећих. Унапређење руралне инфраструктуре допринеће побољшању квалитета живота и услова за развој пословања у руралним подручјима. Корисници Мере 6 биће ЈЛС које ће имати могућност да остваре повраћај од 100% прихватљивих трошкова инвестиције.

Циљеви ИПАРД програма су:

1. Повећање безбедности хране у Србији
2. Унапређење сектора пољопривредне производње и прераде
3. Помоћ Србији да се усклади са стандардима ЕУ
4. Подршка конкурентности пољопривредно-прехрамбеног сектора
5. Допринос одрживом руралном развоју
6. Допринос развоју одрживих пракси управљања земљиштем подржавајући органску производњу и друге агро-еколошке праксе

Република Србија спроводи ИПАРД II програм од децембра 2017. године и до краја 2021.г.) је објављено и затворено 12 јавних позива и то: шест јавних позива за Меру-1 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава (за набавку новог трактора, опреме, машина и механизације у секторима производње меса, млека, воћа, поврћа, осталих усева, грожђа и јаја), четири јавна позива за Меру -3 Инвестиције у физичку имовину које се тичу

прераде и продаје пољопривредних и производа рибарства (само правна лица која имају регистровано пољопривредно газдинства) и два јавна позива за Мериу -7 Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања-сеоски туризам. (Панира се у 2022. години и Први јавни позив за Мериу 9- Техничка помоћ)

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за аграрна плаћања расписала је Седми јавни позив (тринаести укупно) за подношење захтева за одобравање пројекта за ИПАРД подстицаје за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава у набавку новог трактора. Рок за подношење захтева је од 17. фебруара до 22. априла 2022. године. Овим позивом обезбеђена су средства у висини од 1,35 милијарди динара.

Обухваћени су сектори млека, меса, воћа и поврћа, осталих усева (одређене врсте житарица и индустријског биља), грожђа и јаја.

Право на ИПАРД подстицаје остварује лице које је уписано у Регистар пољопривредних газдинстава и налази се у активном статусу, и то:

- 1) физичко лице – носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинства;
- 2) предузетник;
- 3) привредно друштво;
- 4) земљорадничка задруга.

Предмет Јавног позива су инвестиције у физичку имовину и прихватљиви трошкови у набавку новог трактора, са стандардним деловима, уређајима и опремом за извођење пољопривредних радова, укључујући припадајућу тракторску кабину.

Нови трактор који је предмет ИПАРД подстицаја у складу са овим Јавним позивом јесте:

- 1) моторно возило које има најмање две осовине и које је првенствено намењено за вучење, гурање, ношење или погон измењивих прикључака за извођење првенствено пољопривредних, шумских или других радова и за вучу прикључних возила за трактор
- 2) серијски произведен трактор који се први пут ставља у употребу и који је произведен најкасније пет година пре године у којој се подноси захтев за одобравање пројекта;
- 3) врсте Т1 до Т5 или С1 до С5 у смислу посебног прописа који уређује поделу моторних и прикључних возила и техничке услове за возила у саобраћају на путевима;
- 4) трактор који испуњава услове у области заштите животне средине уређене прописима Европске уније у овој области, а са којима су усклађени прописи Републике Србије

Снага трактора чија се набавка субвенционише из ИПАРД средстава зависи од сектора улагања и обима производње. На пример,

1) у сектору меса:

- (1) до 60 киловата (кW) - ако има објекат капацитета од 4.000 до 20.000 бројлера по турнусу,
- (2) до 70 киловата (кW) - ако има објекат капацитета од 20.000 до 40.000 бројлера по турнусу,
- (3) до 80 киловата (кW) - ако има објекат капацитета од 20 до 40 грла говеда, односно од 100 до 1.000 грла свиња, односно од 150 до 400 грла оваца или коза,
- (4) до 100 киловата (кW) - ако има објекат капацитета од 40 до 1.000 грла говеда, односно од 1.000 до 10.000 грла свиња, односно од 400 до 1.000 грла оваца или коза, односно од

40.000 до 50.000 бројлера по турнусу;

2) у сектору млека:

- (1) до 80 киловата (кW) - ако има од 20 до 50 грла млечних крава,
- (2) до 100 киловата (кW) - ако има од 50 до 300 грла млечних крава;

3) у сектору воћа:

- (1) до 60 киловата (кW) – ако у Регистру има уписане површине под производњом воћа од 2 до 10 ха, односно под производњом садног материјала воћа од 0,5 до 10 ха,
- (2) до 80 киловата (кW) – ако у Регистру има уписане површине под производњом воћа, односно под производњом садног материјала воћа од 10 до 50 ха;
- (3) до 100 киловата (кW) - ако у Регистру има уписане површине под производњом воћа од 50 до 100 ха;

4) у сектору поврћа:

- (1) до 40 киловата (кW) - ако у Регистру има уписане површине под производњом поврћа од 0,5 до 2 ха,
- (2) до 80 киловата (кW) - ако у Регистру има уписане површине под производњом поврћа од 2 до 10 ха,
- (3) до 90 киловата (кW) - ако у Регистру има уписане површине под производњом поврћа од 10 до 30 ха,
- (4) до 100 киловата (кW) - ако у Регистру има уписане површине под производњом поврћа од 30 до 100 ха;

5) у сектору осталих усева:

- (1) до 80 киловата (кW) - ако у Регистру има уписане површине под производњом осталих усева од 2 до 20 ха,
- (2) до 100 киловата (кW) - ако у Регистру има уписане површине под производњом осталих усева од 20 до 50 ха.

6) у сектору јаја:

- (1) до 60 киловата (кW) – ако има објекат капацитета од 5.000 до 50.000 кокошака носиља,
- (2) до 70 киловата (кW) – ако има објекат капацитета од 50.000 до 100.000 кокошака носиља,
- (3) до 100 киловата (кW) – ако има објекат капацитета од 100.000 до 200.000 кокошака носиља;

7) у сектору грожђа:

- (1) до 60 киловата (кW) – ако у Регистру има уписане површине под производњом грожђа од 2 до 10 ха, односно садног материјала грожђа од 0,5 до 10 ха,
- (2) до 80 киловата (кW) – ако у Регистру има уписане површине под производњом грожђа, односно садног материјала грожђа од 10 до 50 ха,
- (3) до 100 киловата (кW) – ако у Регистру има уписане површине под производњом грожђа

од 50 до 100 ха.

Документација уз Захтев за одобравање пројекта:

- 1) пословни план
- 2) попис покретне и непокретне имовине на дан 31. децембар 2021. године;
- 3) доказ о поседовању стручног знања, односно искуства у области пољопривреде, и то:
 - (1) диплому, односно уверење о стеченој високој стручној спреми, или
 - (2) диплому, уверење или сведочанство о стеченој средњој стручној спреми у области пољопривреде и/или ветерине, или
 - (3) диплому, уверење или сведочанство о стеченој средњој стручној спреми и потврду о стручном оспособљавању у одговарајућем сектору у области пољопривреде, односно и изјаву да ће похађати стручну обуку у одговарајућем сектору у области пољопривреде у минималном трајању од 50 часова предавања најкасније до дана подношења захтева за исплату ИПАРД подстицаја, или
 - (4) уговор о раду на пословима у области пољопривреде у одговарајућем сектору, са пратећом пријавом, односно ођавом на обавезно социјално осигурање;
- 4) понуде које се односе на инвестицију у набавку новог трактора и које садрже податке о емисији издувних гасова;
- 5) уверење о измиреним доспелим обавезама по основу јавних прихода издато од надлежног органа јединица локалне самоуправе према месту инвестиције, односно пребивалишту, односно седишту подносиоца захтева;
- 6) уверење о измиреним доспелим обавезама по основу јавних прихода издато од стране надлежне пореске управе;
- 7) ако подносилац захтева није власник земљишта односно објекта које је одредио за место контроле предмета инвестиције, доставља и уговор о закупу или уступању на коришћење предметног земљишта односно објекта.

ЗАХТЕВ ЗА ИЗМЕНУ ОДОБРЕНОГ ПРОЈЕКТА

После доношења решења о одобравању пројекта, а најкасније 30 дана пре истека рока за реализацију одобреног пројекта, корисник ИПАРД подстицаја може поднети само један захтев за измену одобреног пројекта:

ЗАХТЕВ ЗА ОДОБРАВАЊЕ АВАНСНЕ ИСПЛАТЕ ИПАРД ПОДСТИЦАЈА

Подношење захтева за одобравање авансне исплате ИПАРД подстицаја и документација уз захтев. Поступак за одобравање авансне исплате ИПАРД подстицаја покреће се по захтеву корисника ИПАРД подстицаја, који се подноси Управи у року од 60 дана од пријема коначног решења којим се одобрава пројекат.

Уз захтев за одобравање авансне исплате, корисник подстицаја доставља и писану банкарску гаранцију која:

- (1) је издата у динарима,
- (2) је издата од домаће пословне банке, у складу са законом којим се уређују банке,
- (3) одговара износу од 110% захтеваног износа авансне исплате,
- (4) има рок важења од најмање 12 месеци после дана истека рока за завршетак пројекта, односно рока за подношење захтева за коначну исплату утврђеног решењем о одобравању пројекта, односно решењем о измени одобреног пројекта,
- (5) је безусловна, неопозива и садржи клаузулу без права на приговор и платива на први позив, или садржи сличне речи које имају исто значење, а којом се банка обавезује према Управи као примаоцу гаранције (кориснику гаранције) да ће му за случај да налогодавац о доспелости не испуни обавезу повраћаја авансно исплаћених новчаних средстава утврђену решењем директора Управе, измирити ову обавезу ако буду испуњени услови наведени у гаранцији,

ЗАХТЕВ ЗА ОДОБРАВАЊЕ КОНАЧНЕ ИСПЛАТЕ ИПАРД ПОДСТИЦАЈА

Захтев за одобравање коначне исплате ИПАРД подстицаја подноси се, после реализације одобреног пројекта, у року утврђеном у решењу о одобравању пројекта, .Подносилац захтева може поднети само један захтев за одобравање исплате по овом Јавном позиву.

Документација уз Захтев за одобравање коначне исплате ИПАРД подстицаја

Уз захтев за исплату доставља следећу документацију у папирној и електронској форми:

- 1) рачуне за набавку предметне инвестиције у складу са решењем о одобравању пројекта;
- 2) отпремницу за набавку предметне инвестиције
- 3) доказ о извршеном плаћању предметне инвестиције
- 4) гарантни лист
- 5) јединствену царинску исправу ако је корисник сам извршио увоз предмета инвестиције;
- 6) сертификат о пореклу,
- 7) уверење о измиреним доспелим обавезама по основу јавних прихода издато од надлежног органа јединица локалне самоуправе према месту инвестиције, односно пребивалишту, односно седишту подносиоца захтева;
- 8) уверење о измиреним доспелим обавезама по основу јавних прихода издато од стране надлежне пореске управе;
- 9) потврду надлежног органа јединице локалне самоуправе према пребивалишту, односно седишту корисника, као и према месту где се налази објекат предмета инвестиције корисника да за предметну инвестицију не користи подстицаје по неком другом основу
- 10) потврду надлежног покрајинског органа да за предметну инвестицију не користи подстицаје по неком другом основу
- 11) акт органа надлежног за послове заштите биља којим се доказује да пољопривредно газдинство испуњава прописане услове у области здравља биља и средстава за заштиту биља, као и да предметна инвестиција испуњава услове из области здравља биља и средстава за заштиту биља из прописа у секторима воћа, поврћа, грожђа и осталих усева који су усклађени са прописима Европске уније;
- 12) акт надлежног органа о испуњености техничких и технолошких услова објекта за животињске отпатке и погона за прераду и обраду животињских отпадака у сектору млека

и сектору меса у складу са посебним прописом;

13) акт органа надлежног за послове заштите животне средине којим се доказује да пољопривредно газдинство испуњава прописане услове у области заштите животне средине, као и да предметна инвестиција испуњава услове из области заштите животне средине из прописа који су усклађени са прописима Европске уније;

14) акт органа надлежног за послове ветерине којим се доказује да пољопривредно газдинство испуњава услове у погледу добробити животиња, осим код пољопривредних газдинстава површине до 15 ха у сектору воћа и поврћа за која се не тражи испуњеност ових услова, као и да предметна инвестиција испуњава услове у погледу добробити животиња прописане прописима Европске уније са којима су усклађени прописи Републике Србије, у сектору млека, меса и јаја;

15) потврду надлежног органа за послове уговарања и финансирања програма из средстава Европске уније, да се за предметну инвестицију не користе подстицаји по неком другом основу

16) фотокопију саобраћајне дозволе за предметни трактор на име корисника подстицаја;

17) изјаву добављача да је испоручени трактор нов и да његова емисија издувних гасова не прелази нормативе и стандарде

ИЗНОС ИПАРД ПОДСТИЦАЈА

Ипард подстицаји утврђују се у процентуалном износу од вредности прихватљивих трошкова инвестиције умањеном за износ пореза на додату вредност, и то:

1) 60% од укупних прихватљивих трошкова, или

2) 65% од укупних прихватљивих трошкова – ако је корисник лице млађе од 40 година на дан подношења захтева за одобравање пројекта;

3) 70% од укупних прихватљивих трошкова – ако је место инвестиције у планинским подручјима

За инвестиције у области управљања отпадом и отпадним водама ИПАРД подстицаји се утврђују у додатном износу од 10% преко процентуалног износа.

Корисник остварује ИПАРД подстицаје, без обзира на укупну вредност инвестиције, у оквиру следећих граница:

1) за сектор воћа, сектор поврћа, сектор осталих усева и сектор грожђа у износу од 5.000 до 700.000 евра;

2) за сектор млека, сектор меса и сектор јаја у износу од 5.000 до 1.000.000 евра.

Корисник може да оствари укупан износ ИПАРД подстицаја у складу са овим правилником од 1.500.000 евра у периоду спровођења ИПАРД програма.

Саветодавац за агроекономију, Драган Колчић дипл.инж.



Живорад Јовановић,
дипл. инж. заштите биља

Житна пијавица – *Lema melanopus*

Једна од економски најважнијих штеточина стрних жита у Србији. Њена појава је последњих година у порасту. Штете праве и одрасли и ларве хранећи се лишћем овса, јечма и пшенице. Изгризају горње слојеве листа, правећи пруге, а лишће губи зелену боју и своју функцију. Јаче нападнути усеви добију прљаво белу боју и уочљиви су из даљине. Код оштећених биљака зрно је штуро, и принос значајно смањен. Штете на пољима жита се јављају у оазама. Највеће штете настају при исхрани на горњем листу.



Штеточина припада фамилији *Chrysomelidae* - бубе златице. Имага (одрасли инсекти) су јарко обојена са металним сјајем. Ларве су олигоподне- мају добро развијену главу и усни апарат и 3 пара ногу на грудном делу. Имаго је издуженог тела, величине до 5 мм. Има црну главу, наранџасти грудни део и плаво металне покриоце са металним сјајем. Јаја су издужена, жуте до тамне боје. Ларва је свеложута, бубрежастог облика и достиже 5 до 8 мм. У току исхране на листу, ларва је прекривена слузастом материјом и изметом.

Пореклом је из Европе и Азије. Код нас се јавља у целој земљи а најштетнија је у Војводини и централној Србији. У источној Србији причињава знатно мање штете.

Презимљава имаго под сувим лишћем, под кором и другим скровитим местима. Излази рано у пролеће, већ крајем марта и лети према стрним усевима, прво на овсу и јечму. У мају је најбројнија, када изгриза лишће у облику уских пруга ширине око 1 мм. Женке полажу 100 - 150 јаја у низовима, на лице листа. Ларве се испиле за 10-ак дана и почињу са исхраном.

Када ларва заврши свој развој, спушта се у земљу и преображује у лутку а касније у имаго. Имаго лети почетком лета и тада не прави значајне штете. Погодују им нижи терени, влажнији услови и прекомерно ђубрење азотним ђубривима.

Сузбијање: Гајење отпорнијих сората, плодоред, дубља обрада земљишта, оптимално ђубрење (мање азота). Пре хемијског сузбијања треба проценити степен бројности имага, јаја и ларви. Критичан је број 10-15 имага по м² или 10 и више јаја по биљци. Одрасли инсекти се сузбијају при масовном нападу. Ларве сузбијати када се испили више од 15 % јаја. Примењују се пиретроиди: акт.м. циперметрин (Cythrin 250 EC, Cipkord 20 EC, у конц. 0,03%), бифентрин, алфа-циперметрин, ламбда-цихалотрин (Grom, Kozak, у конц. 0,04 %), делтаметрин.

Живорад Јовановић, дипл. инж. заштите биља

Саветодавци Пољосервис-а су у овом кварталу објавили укупно 60 агропонуде, од којих су објављене по следећим областима :

| Област пољопривредне производње | Број понуде |
|---------------------------------|-------------|
| Повртарство | 4 |
| Ратарство | 6 |
| Воћарство | 4 |
| Сточарство | 23 |
| Укупно | 37 |

KONTAKTIRAJTE
SVOG SAVETODAVCA
I OBJAVITE PONUDU
VAŠIH PROIZVODA!

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE



- Поштовани пољопривредни произвођачи ,
- Посетите интернет страницу www.agroponuda.com а уколико Ви желите да понудите свој производ на понуду обратите се нама .
- Пољопривредна Саветодавна Стручна Служба „ПОЉОСЕРВИС “ д.о.о. Књажевац са седиштем у улици Књаза Милоша бр. 75 , 19350 Књажевац или тел.019/730-888,
- e-mail :poljoservis@yahoo.com.

www.stips.minpolj.rs



**Cene voća i povrća - kvantaške pijace u Srbiji
za period 07.- 13.03.2022. godine**

| <i>Jedinica mere din/kg</i> | <i>Centralna Srbija</i> | | | | | <i>Vojvodina</i> | |
|---------------------------------|-------------------------|-----------------|------------|-----------------|--------------|------------------|-----------------|
| | <i>Beograd</i> | <i>Kraljevo</i> | <i>Niš</i> | <i>Leskovac</i> | <i>Šabac</i> | <i>Novi Sad</i> | <i>Subotica</i> |
| Banana (Banana) | 140 | 140 | 150 | 120 | 140 | 140 | 120 |
| Grožđe b.ostalo (White grapes) | | | | | | 300 | |
| Grožđe c.ostalo (Black grapes) | 550 | | | | | 300 | |
| Jabuka-Ajdared(Apples-Idared) | 50 | | | 40 | 50 | | |
| Jabuka-G. Smit (Apples-G.Smith) | 60 | | | 40 | | | |
| Jabuka-ostale(Apples-other) | 60 | 60 | 60 | 40 | | 60 | 30 |
| Kruška (Pear) | 170 | 170 | 170 | 130 | 140 | 150 | |
| Limun (Lemon) | 100 | 100 | 90 | 90 | 90 | 120 | 150 |
| Mandarina (Tangerine) | 130 | 130 | 120 | 120 | 120 | 130 | 120 |
| Orah (Walnut) | 900 | | | | 900 | | 1100 |
| Pomorandža (Orange) | 100 | 100 | 70 | 80 | 95 | 110 | 110 |

| <i>Jedinica mere din/kg</i> | <i>Centralna Srbija</i> | | | | | <i>Vojvodina</i> | |
|--|-------------------------|-----------------|------------|-----------------|--------------|------------------|-----------------|
| | <i>Beograd</i> | <i>Kraljevo</i> | <i>Niš</i> | <i>Leskovac</i> | <i>Šabac</i> | <i>Novi Sad</i> | <i>Subotica</i> |
| Brokoli (Broccoli) | 240 | | | 130 | 240 | | |
| Cvekla (Beet) | 50 | | 60 | | 50 | | 40 |
| Karfiol (Cauliflower) | 180 | | 130 | | 150 | 190 | 180 |
| Krastavac-salatni (Cucumber for salad) | 150 | 180 | 110 | 120 | 100 | 150 | |
| Krompir (Potato) | 55 | 60 | 65 | 50 | 50 | 60 | 50 |
| Kupus (Cabbage) | 55 | 60 | 70 | 50 | 70 | 80 | 60 |
| Luk beli (Garlic) | 500 | | 450 | 400 | 320 | 350 | 400 |
| Luk crni (Onion) | 35 | 50 | 50 | 35 | 55 | 45 | 60 |
| Paprika-babura(Pepper-Babura) | 280 | | | | | 350 | |
| Paprika-ostala (Pepper-other) | 250 | 250 | 270 | 200 | | | |
| Paradajz (Tomato) | 170 | 180 | 170 | 160 | 180 | 180 | 200 |
| Pasulj-beli (Beans white) | 200 | 250 | 250 | 240 | 200 | 250 | 300 |
| Patlidžan (Eggplant) | 180 | | 250 | | 230 | 280 | |
| Praziluk (Leek) | 80 | | 90 | 80 | | | |
| Spanać (Spinach) | 80 | | 60 | 40 | | | |
| Tikvice (Zucchini) | 160 | 200 | 130 | 130 | 170 | 200 | |
| Zelena salata (Lettuce) | 28 | 30 | 30 | 18 | 30 | | 50 |
| Šargarepa (Carrot) | 45 | 60 | 60 | 40 | 50 | | 60 |

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 07.-13.03.2022. godine

| Jedinica mere din/kg | CENTRALNA SRBIJA | | | | | | | | | | | | | VOJVODINA | | | | | | | | | | |
|------------------------------------|--------------------|-----------------------|-------|------------|----------|---------|-----|-------|-----------|-----------|--------|--------|----------|-----------|-------|---------|----------|---------|--------|-------------|----------|-----------|-----|-----|
| | Beograd Kalenić | Beograd Skadarlija | Čačak | Kragujevac | Kraljevo | Loznica | Niš | Pirot | Požarevac | Smederevo | Vranje | Zajčar | Leskovac | Šabac | Užice | Kikinda | Novi Sad | Pančevo | Sombor | S.Mitrovica | Subotica | Zrenjanin | | |
| Brokoli (Broccoli) | 350 | 350 | 350 | 250 | 350 | 350 | 250 | 220 | 300 | 350 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 350 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |
| Cvekla (Beet) | 100 | 100 | 100 | 80 | 60 | 80 | 80 | 70 | 80 | 70 | 80 | 80 | 80 | 70 | 80 | 60 | 90 | 100 | 100 | 100 | 100 | 50 | 70 | 70 |
| Karfiol (Cauliflower) | 350 | 250 | 350 | 200 | 270 | 200 | 200 | 270 | 220 | 220 | 220 | 220 | 220 | 220 | 220 | 300 | 230 | 230 | 200 | 200 | 200 | 180 | 180 | 180 |
| Krastavac-slatni (Cucurbit) | 250 | 250 | 250 | 250 | 300 | 260 | 160 | 120 | 200 | 140 | 200 | 200 | 200 | 140 | 200 | 300 | 250 | 250 | 350 | 350 | 350 | 150 | 150 | 150 |
| Krompir (Potato) | 100 | 80 | 70 | 80 | 80 | 80 | 80 | 70 | 80 | 70 | 80 | 80 | 70 | 80 | 60 | 70 | 80 | 80 | 80 | 60 | 60 | 40 | 70 | 70 |
| Kupus (Cabbage) | 80 | 80 | 90 | 80 | 80 | 100 | 80 | 90 | 100 | 90 | 100 | 100 | 100 | 90 | 65 | 100 | 65 | 100 | 100 | 100 | 100 | 70 | 100 | 100 |
| Luk beli (Garlic) | 800 | 600 | 500 | 600 | 700 | 600 | 500 | 580 | 600 | 500 | 600 | 550 | 600 | 600 | 600 | 450 | 600 | 750 | 500 | 800 | 400 | 400 | 500 | 500 |
| Luk crni (Onion) | 100 | 80 | 70 | 70 | 60 | 70 | 80 | 60 | 80 | 80 | 60 | 70 | 50 | 60 | 70 | 70 | 70 | 60 | 70 | 100 | 100 | 70 | 50 | 50 |
| Paprika-babura (Pepper- Babura) | 400 | 400 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 380 | 380 | 400 | 400 | 400 | 400 | 400 | 400 |
| Paprika-ostala (Pepper- other) | 400 | 400 | 400 | 400 | 400 | 400 | 320 | 290 | 290 | 290 | 290 | 290 | 290 | 290 | 290 | 350 | 350 | 350 | 400 | 400 | 400 | 400 | 400 | 400 |
| Paradajz (Tomato) | 250 | 250 | 250 | 250 | 350 | 350 | 200 | 250 | 240 | 220 | 250 | 240 | 240 | 220 | 250 | 300 | 300 | 300 | 250 | 250 | 250 | 250 | 250 | 250 |
| Pasulj-beli (Beans white) | 400 | 350 | 250 | 300 | 320 | 300 | 400 | 300 | 290 | 280 | 300 | 300 | 290 | 280 | 300 | 300 | 300 | 350 | 300 | 300 | 300 | 300 | 350 | 350 |
| Patlidžan (Eggplant) | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 | 270 | 270 | 150 | 150 | 150 | 150 | 150 | 150 |
| Praziluk (Leek) | 150 | 120 | 80 | 120 | 150 | 150 | 120 | 100 | 130 | 110 | 100 | 130 | 130 | 110 | 110 | 250 | 250 | 150 | 150 | 150 | 120 | 150 | 150 | 150 |
| Spanać (Spinach) | 250 | 200 | 150 | 120 | 150 | 150 | 100 | 120 | 70 | 150 | 100 | 70 | 150 | 350 | 200 | 200 | 180 | 165 | 200 | 200 | 200 | 200 | 200 | 200 |
| Tikvice (Zucchini) | 250 | 300 | 300 | 200 | 290 | 200 | 200 | 290 | 170 | 200 | 200 | 170 | 200 | 200 | 250 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 | 250 | 250 | 250 | 250 |
| Zelena salata (Lettuce) | 60 | 50 | 40 | 40 | 60 | 40 | 40 | 40 | 30 | 30 | 40 | 30 | 30 | 50 | 50 | 50 | 45 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 |
| Šargarepa (Carrot) | 100 | 100 | 70 | 80 | 80 | 80 | 80 | 60 | 70 | 80 | 70 | 70 | 70 | 80 | 80 | 100 | 65 | 80 | 100 | 100 | 70 | 80 | 80 | 80 |

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 07.- 13.03.2022. godine

| Jedinica mere din/kg | CENTRALNA SRBIJA | | | | | | | | | | | | VOJVODINA | | | | | | | | | | |
|------------------------------------|--------------------|-----------------------|-------|------------|----------|---------|-----|-------|-----------|-----------|--------|--------|-----------|-------|-------|---------|----------|---------|--------|-------------|----------|-----------|-----|
| | Beograd Kalenić | Beograd Skadarlija | Čačak | Kragujevac | Kraljevo | Loznica | Niš | Pirot | Požarevac | Smederevo | Vranje | Zajčar | Leskovac | Šabac | Užice | Kikinda | Novi Sad | Pančevo | Sombor | S.Mitrovica | Subotica | Zrenjanin | |
| Brokoli (Broccoli) | 350 | 350 | 350 | | 350 | 250 | 250 | 220 | | 300 | | | | | | 350 | 300 | | | 300 | | | |
| Cvekla (Beet) | 100 | 100 | | | 60 | 80 | 80 | 70 | 70 | 80 | 80 | 80 | 80 | 70 | 80 | 60 | 90 | | | 100 | 100 | 50 | 70 |
| Karfiol (Cauliflower) | 350 | 250 | 350 | | 350 | 200 | 200 | 270 | | 220 | | | | | | 300 | 230 | | | 200 | | 180 | |
| Krastavac-slatni (Cucumber) | 250 | 250 | | 250 | 300 | 260 | 160 | | 120 | 200 | 140 | 200 | | | | 300 | 250 | | | 350 | | 150 | |
| Krompir (Potato) | 100 | 80 | 70 | 80 | 80 | 80 | 80 | 70 | 70 | 80 | 80 | 70 | 80 | 60 | 60 | 70 | 80 | 80 | 80 | 60 | 60 | 40 | 70 |
| Kupus (Cabbage) | 80 | 80 | 90 | 80 | 100 | 80 | 120 | 60 | 90 | 80 | 90 | 100 | 90 | 65 | | 100 | 65 | | | 100 | 70 | 100 | |
| Luk beli (Garlic) | 800 | 600 | 500 | 600 | 700 | 600 | 500 | 580 | 500 | 600 | 600 | 550 | 600 | 600 | 600 | 450 | 600 | 750 | 500 | 800 | 800 | 400 | 500 |
| Luk crni (Onion) | 100 | 80 | 70 | 70 | 60 | 70 | 80 | 60 | 80 | 60 | 60 | 70 | 50 | 60 | 70 | 70 | 70 | 60 | 70 | 100 | 100 | 50 | |
| Paprika-babura (Pepper- Babura) | 400 | 400 | 350 | | 350 | | | | | | | | | | | 350 | 380 | | | 400 | | | |
| Paprika-ostala (Pepper- other) | 400 | 400 | 400 | 400 | 400 | 320 | | 290 | | | | | | | | 350 | 350 | | | 400 | | | |
| Paradajz (Tomato) | 250 | 250 | | 250 | 350 | 200 | 200 | 240 | 220 | | | | | | | 300 | 300 | | | 250 | | | |
| Pasulj-beli (Beans white) | 400 | 350 | 250 | 300 | 320 | 300 | 400 | 300 | 300 | 290 | 280 | | | | | 300 | 300 | 300 | 350 | 300 | 300 | 300 | 350 |
| Patlidžan (Eggplant) | 300 | 300 | | 300 | | 300 | | | | | | | | | | 300 | 270 | | | 150 | | | |
| Praziluk (Leek) | 150 | 120 | 80 | 150 | 120 | 120 | 100 | 130 | 110 | | | | | | | 250 | | | | 150 | 120 | 150 | |
| Spanać (Spinach) | 250 | 200 | 150 | 150 | 100 | 100 | 120 | 70 | 150 | 350 | | | | | | 200 | 180 | 165 | | 200 | 200 | 200 | |
| Tikvice (Zucchini) | 250 | 300 | 200 | 300 | 290 | 200 | 170 | 200 | | | | | | | | 250 | 350 | | | 350 | 250 | | |
| Zelena salata (Lettuce) | 60 | 50 | 40 | 40 | 60 | 40 | 30 | 50 | 50 | | | | | | | 50 | 50 | 45 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 |
| Šargarepa (Carrot) | 100 | 100 | 70 | 80 | 80 | 90 | 80 | 60 | 70 | 70 | 80 | 70 | 70 | 80 | 80 | 80 | 100 | 65 | 80 | 100 | 70 | 80 | 80 |

Klanične cene žive stoke u Srbiji po okruzima za period 07.- 13.03.2022. godine

| Jedinica mere din/kg | Težina/ uzrast | Rasa | Grad Beogra | Braničevski | Pčinjski | Mačvanski L | Mačvanski S | Nišavski | Pirotski | Podunavski | Raški | Zaječarski | Moravički | Šumadijski | Jablanički | Zlatiborski | Južno-banatski | Severno-banatski | Srednje-banatski | Sremski | |
|-------------------------|-------------------|----------|-------------|-------------|----------|-------------|-------------|----------|----------|------------|-------|------------|-----------|------------|------------|-------------|----------------|------------------|------------------|---------|-----|
| Bikovi | >500kg | HF | 310 | | | | | | | | | | | | | | | | | | 260 |
| Bikovi | >500kg | SM | 330 | | 300 | 300 | 320 | 360 | 360 | 305 | 310 | 280 | 320 | 340 | 340 | | | | | | 300 |
| Jagnjad | sve težine | sve rase | | 350 | 350 | 330 | 300 | 420 | 420 | 320 | 340 | | | | | | | | | | 360 |
| Junad | 350-480kg | sve rase | | 300 | 310 | 300 | | | | | 270 | | | | | | | | | | 325 |
| Junad | >480kg | sve rase | | | | | 320 | | | | | 280 | | | | | | | | | 310 |
| Krave za klanje | sve težine | SM | | 170 | 180 | 180 | 200 | 200 | 200 | 200 | 140 | 170 | 200 | 200 | 160 | | | | | | 235 |
| Krmače za klanje | >130kg | sve rase | | 120 | 130 | 130 | | | | | 130 | 170 | | 160 | | | | | | | 130 |
| Ovca | sve težine | sve rase | | 130 | 160 | 160 | 140 | | | | 160 | | | | | | | | | | |
| Prasad | 16-25kg | sve rase | | 300 | 240 | 300 | 200 | 200 | 250 | 240 | 270 | 270 | 230 | 300 | 240 | 240 | 280 | | | | 250 |
| Priplodne junice | sve težine | sve rase | | | | | | | | | | | | | | | | | | | 295 |
| Telad | 80-160kg | SM | | 400 | | 590 | 540 | 540 | 410 | 550 | 430 | 450 | | 500 | | | | | | | 470 |
| Tovljenici | 80-120kg | sve rase | | 170 | 150 | 170 | 150 | 170 | 170 | 170 | 170 | 170 | 150 | 160 | 145 | 160 | | | | | 160 |
| Tovljenici | >120kg | sve rase | | 140 | 150 | 120 | 160 | 160 | 160 | 160 | 160 | 160 | 160 | | | | | | | | 150 |
| Šilježad | sve težine | sve rase | | 150 | | | | | | | | | | | | | | | | | 230 |



Управа
за аграрна
плаћања



Република Србија
Министарство
пољопривреде, шумарства
и водопривреде

Мере аграрне политике

www.minpolj.gov.rs

Правилник о подстицајима за инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних и прехранбених производа у сектору производње јаких алкохолних пића



Правилник о условима, начину и обрасцу захтева за остваривање права на регрес за ђубриво, гориво и семе

07.03.2022. 678

Преузми



Правилник о изменама Правилника о подстицајима за очување животињских генетичких ресурса

07.03.2022. 173

Преузми



Правилник о допунама Правилника о декларисању, означавању и рекламирању хране

07.03.2022. 125

Преузми



Правилник о изменама Правилника о Листи генетских резерви домаћих животиња, начину очувања генетских резерви домаћих животиња, као и о Листи аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса

07.03.2022. 342

Преузми



Правилник о допунама Правилника о декларисању

07.03.2022. 67

Преузми



Правилник о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2022. годину

03.03.2022. 63

Преузми



Правилник о изменама Правилника о подстицајима за инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних и прехранбених производа у сектору производње јаких алкохолних пића

28.02.2022. 269

Преузми



Правилник о измени Правилника о подстицајима за спровођење активности у циљу подизања конкурентности кроз сертификацију система квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла

28.02.2022. 358

Преузми



Правилник о допунама Правилника о декларисању, означавању и рекламирању хране

18.02.2022. 320

Преузми



Правилник о допунама Правилника о декларисању, означавању и рекламирању хране

14.02.2022. 142

Преузми